

godsset til Andre end til Fæsterens Livsarvinger og de dem nærmest Staaende. Det er jo ganske vist, og jeg troer af Alle erkjendt, at Fæsteren ikke har nogen som helst Medeeiendomsret, og at hans Børn navnlig ikke have nogen Ret til at fordrø, at Gaarden skal overlades dem efter deres Forældre. Imidlertid antager jeg dog, at, naar Staten giver Fideicommissbestidderne en Udfigt til Noget, hvortil de slet ikke have nogen som helst Adkomst, saa har Staten ogsaa den fuldkomneste Ret til at foreskrive, under hvilke Betingelser Fideicommissbestidderne skulle nyde denne Ret. Her er altsaa ikke Tvivl om, at Staten jo har Lov til at sige til vedkommende Fideicommissbestidder, at han ikke maa afhænde uden til den eller den; man udøver ikke nogen Tvang imod ham i den Henseende; thi han kan sælge, og han kan lade være at sælge, som han vil. Jeg skal derfor med megen Fornøielse stemme for, at Afhændelse kun maa skee til de her nævnte Personer; men i det Dieblit, at Thinget gaar ind derpaa, saa er denne Bestemmelse dog ikke ganske fyldestgjørende; thi der gives en Klasse Personer, som i enkelte Tilfælde have fuldt saa megen Adkomst som Fæsterens Livsarvinger og Svigerbørn, nemlig Stedbørn, i det Tilfælde, at Gaarden er kommen til Stedforældrene fra vedkommende Stedbørns virkelige Forældre; og det er meget ofte Tilfældet, at en Stedfader eller Steddatter bliver paa Gaarden, efterat vedkommende Fader eller Moder er død, og det var dog i højeste Grad urigtigt eller Synd at fortrænge dem under saadanne Omstændigheder. Jeg har slet ikke villet stille noget Ændringsforslag til denne Lov, da jeg til Syvende og Sidst vist vil komme til at stemme imod den; men jeg vil dog henlede det ærede Udvalgs Opmærksomhed paa, om det for det Tilfælde, at Loven fulde gaae igennem, ikke ogsaa vil medtage Stedbørn. I S. 3 har man, ligesom det har været Tilfælde ved flere Leiligheder, naar Spørgsmaalet om Afhændelsen af Fideicommissers og Lehns Gods har været for her i Thinget, beregnet vedkommende Fideicommissbestidder, den, der for Diebliffet er i Besiddelse af Godsset, visse Procent af Lehnets Værdi; men jeg kan paa ingen Maade indsee, at dette er rigtigt. For det Første strider det ligesom

imod det Begreb, som man har om Eiendomsretten, idet den successionsberettigede Familie ligesom bliver berøvet en lovlig Ret, der ikke er mindre god; fordi Familien ikke selv kan tiltræde Fideicommisset, hvis hele Bestyrelse er overladt til Gen. Dernæst troer jeg, at en Fideicommissbestidder, fordi han handelsesviis i det Dieblit er Bestidder, ikke bør gives en Ret, som han aldeles ikke har nogen som helst Adkomst til; thi hans hele Adkomst til Fideicommisset skrives sig alene fra Creationsbrevet, og deri kan ikke lægges Mere eller Mindre end hvad der bestemmes. Jeg antager endvidere, og det har jeg givet mig den Gre allerede for et Par Aar siden at udvilde, at det strider mod Grundlovens Bestemmelser, der sige, at Ingen kan berøves sin Eiendom uden fuldstændig Erstatning. Jeg troer altsaa, at Thinget, som i alle andre Henseender har viist saamegen Omsorg for at holde paa Grundloven, ogsaa vil gjøre det i dette Punct. Det er alligevel let muligt at bringe denne hele Sag frem ved at gaae grundlovsmaassig tilværts, og da skal jeg med megen Fornøielse stemme derfor, men saaledes som det her staaer, antager jeg det for at stride mod Grundloven, og kan derfor ikke gaae ind derpaa.

Justitsministeren: Af det ærede Udvalg er der til S. 1 stillet et Forslag, som gaar ud paa, at Bestiddernes Ret til at sælge Bøndergods skulde indskrænkes saaledes, at Salg ifølge denne Lov alene maa skee til de nuværende Fæstere eller med deres Samtykke eller ved Fæsteledighed til deres Børn og Svigerbørn, hvorimod der, naar der ved indtraadt Fæsteledighed skal sælges til Andre, skal udføres en særlig Bevilling. Jeg kan efter min Anskuelse just ikke ansee det for heldigt, at Loven bliver saaledes indskrænket, at Salg ifølge samme i Reglen kun kan skee til de nuværende Fæstere; jeg troer, at man, naar man vil give en Lov i den omhandlede Retning, gjerne kunde give Loven den Udvidelse, som den havde, da den kom fra det andet Thing, at nemlig Salg kunde foregaae til Fæsterne, enten til de nuværende eller til dem, der senere maatte faae Fæste paa Gaardene. Imidlertid kan jeg dog ikke have Noget imod, at den almindelige Tilladelse, som saaledes hjemles ved